

<https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.04.291>

RESEARCH ARTICLE

Нові знахідки агарикоїдних грибів на території Національного природного парку “Холодний Яр”

Андрій В. ПЛУЖНИК^{1,2*} , Микола П. ПРИДЮК³

¹ Київський національний університет імені Тараса Шевченка

вул. Володимирська 64/13, Київ 01601, Україна

² Національний природний парк “Холодний Яр”

вул. Холодноярська 58, с. Грушківка 20810, Черкаська обл., Україна

³ Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

вул. Терещенківська 2, Київ 01601, Україна

* Автор для листування: andriy.pluzhnik@knu.ua

Реферат. Стаття містить інформацію про нові знахідки агарикоїдних грибів у Національному природному парку “Холодний Яр” (Черкаська область, Україна), виявлені протягом 2017–2024 рр. Наведено систематичний список цих видів із вказівками про їхнє місцезростання і субстрати. Два види (*Parasola lilatincta* і *Pholiotina nemoralis*) знайдені в Україні вперше. Для них подано описи макро- і мікроструктур, оригінальні фотографії плодових тіл і деталей анатомічної будови, а також дані про їхнє світове поширення. Загалом 58 видів уперше наведено для Правобережного Лісостепу. Ще вісім видів (*Agaricus abruptibulbus*, *Arrhenia epichysium*, *Conocybe ochrostriata*, *Deconica micropora*, *Galerina camerina*, *Leucocoprinus serenus*, *Tulosesus impatiens* і *Xerocomellus ripariellus*) є рідкісними в Україні.

Ключові слова: гриби, мікобіота, нові знахідки, природно-заповідний фонд, Україна, Черкаська область, *Basidiomycota*

Вступ

Вивчення видового різноманіття організмів на природоохоронних територіях є одним із важливих напрямів сучасних біологічних досліджень. З огляду на такі сучасні виклики як глобальні зміни клімату і військові дії на території України, регулярні обстеження та інвентаризація видового складу мікобіоти заповідних територій є важливою частиною заходів зі збереження видів

і середовища їхнього існування. На сьогоднішній день однією з цікавих і перспективних територій для проведення ботанічних, мікологічних і зоологічних досліджень виступає нещодавно створений Національний природний парк (далі НПП) “Холодний Яр” (Черкаська область, Україна), відомий своєю природною та історико-культурною спадщиною.

НПП “Холодний Яр”, заснований Указом Президента України у 2022 році (<https://zakon.rada>.

ARTICLE HISTORY. Submitted 28 March 2025. Revised 16 July 2025. Published 29 August 2025

CITATION. Pluzhnyk A.V., Prydiuk M.P. 2025. New records of agaricoid fungi from the Kholodnyi Yar National Nature Park. *Ukrainian Botanical Journal*, 82(4): 291–305. [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.04.291>

© M.G. Kholodny Institute of Botany, NAS of Ukraine, 2025

© Publisher PH “Akademperiodyka” of the NAS of Ukraine, 2025

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

gov.ua/laws/show/2/2022#Text), являє собою реліктовий лісовий масив у центрі України, який є частиною Смарагдової мережі Європи (<https://emerald.eea.europa.eu/?query=Adopted%20sites.SITECODE.UA0000261>). Це унікальний лісовий масив на Придніпровській височині, в якому найповніше представлено флористичний комплекс східно-європейських свіжих широколистяних лісів. На менших площах трапляються також водний, прибережно-водний, лісо-болотний, лучно-болотний і лучно-степовий флористичні комплекси. Основу деревостанів становлять дуб звичайний (*Quercus robur* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.) та граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), до яких домішуються й інші лісоутворюючі породи. Природно-кліматичні умови парку є достатньо сприятливими для розвитку і розмноження грибів різних таксономічних та екологічних груп, проте мікологічні дослідження на його території розпочалися лише нещодавно. Хоча вже з'явилося кілька публікацій, присвячених, зокрема, встановленню видового складу весняних сумчастих грибів (Pluzhnyk, Dzhagan, 2021), дереворуйнівних грибів (Pluzhnyk, Dzhagan, 2023) і гастероміцетів (Pluzhnyk, Dzhagan, 2024b) НПП “Холодний Яр”, а також дослідженню поширення видів із Червоної книги України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0370-21#Text>) в біоценозах парку (Pluzhnyk, Dzhagan, 2024a), обсяг отриманих даних поки що є відносно обмеженим. Загалом завдяки попереднім дослідженням вдалося значно розширити відомий раніше список видів грибів парку (Prudenko, Dzhagan, 2005, 2006) на 182 таксони.

Отже, метою нашого дослідження було провести обстеження, інвентаризацію видового складу агарикоїдних грибів НПП “Холодний Яр” і виділити групу рідкісних та цікавих видів грибів.

Матеріали та методи

Обстеження території НПП “Холодний Яр” здійснювалося переважно першим автором упродовж 2017–2024 рр. Збір зразків проводився маршрутно-експедиційним методом, під час якого для кожного зразка зазначали інформацію про субстрат, тип рослинного угруповання, дату і локалітет знахідки. Камеральну обробку і гербаризацію проводили відповідно до

загальноприйнятих методик (Kalamees, 1965; Dudka, Wasser, 1987). Ідентифікацію видів здійснювали з використанням світлової мікроскопії на базі кафедри біології рослин ННЦ “Інститут біології та медицини” Київського національного університету імені Тараса Шевченка і відділу мікології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України за допомогою світлових мікроскопів Primo Star 1 (Carl Zeiss, Німеччина), XY-B2T (Ulab, Китай) та МБИ-3, а також різних визначників (Zerova et al., 1979; Sarnari, 1998, 2005; Hausknecht, 2009; Funga Nordica, 2012; Melzer, 2012, 2017). Сучасні прийняті назви таксонів подані згідно *Index Fungorum* (<https://www.indexfungorum.org/>), а таксономічне положення узгоджене з найновішими науковими даними (Hyde et al., 2024). Фотографії мікроструктур нових для України видів зроблені за допомогою світлового мікроскопа Olympus BX53, цифрової камери Olympus LC30 і програмного забезпечення Olympus CellSens Entry (Olympus, Японія) на базі відділу фікології, ліхенології та бріології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Результати та обговорення

Узагальнений список усіх видів агарикоїдних грибів НПП “Холодний Яр”, який включає як раніше опубліковані дані (Prudenko, Dzhagan, 2005, 2006; Dzhagan, Pluzhnyk, 2019; Pluzhnyk, Dzhagan, 2021, 2023, 2024a, 2024b), так і результати наших останніх досліджень, нараховує 231 вид із 92 родів, 33 родин і трьох порядків класу *Agaricomycetes* Doweld. Упродовж 2017–2024 рр. нам вдалося підтвердити власними знахідками 57 із 88 видів агарикоїдних грибів, виявлених попередніми дослідниками, а також виявити низку нових, у тому числі раніше невідомих або рідкісних в Україні. Оскільки інформація про значну частину видів грибів парку вже була опублікована у зазначених працях, ми наводимо нижче список лише тих 106 видів, які виявилися новими для НПП “Холодний Яр”. Серед них два види (*Parasola lilatincta* (Bender & Uljé) Redhead, Vilgalys & Hopple та *Pholiotina nemoralis* (Harmaja) Bon) вперше знайдені в Україні, а ще вісім (*Agaricus abruptibulbus* Peck, *Arrhenia epichysium* (Pers.) Redhead, Lutzoni, Moncalvo & Vilgalys, *Conocybe ochrostriata* Hauskn., *Deconica micropora* (Noordel. & Verduin) Noordel., *Galerina camerina* (Fr.) Kühner, *Leucocoprinus serenus*

(Fr.) M. Asif, Saba & Vellinga, *Tulosesus impatiens* (Fr.) D. Wächt. & A. Melzer і *Xerocomellus ripariellus* (Redeuilh) Šutara) представлені в нашій країні невеликою кількістю знахідок. Оскільки територія парку повністю знаходиться в межах Черкаського району, при наведенні локалітетів інформація про адміністративний район не подається. Всі таксони у списку подаються в систематичному порядку.

AGARICALES

Agaricaceae

Agaricus abruptibulbus Peck

На схід від с. Жаботин, 49°15'04.2"N, 32°19'05.6"E. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи та клена, на ґрунті, 13.06.2021. Знайдено групу плодових тіл. Рідкісний в Україні вид, відомий з п'яти місцезнаходжень, окрім вказаного (Wasser, 1980; Koretskyi, 1997; <https://www.gbif.org/uk/species/5455910>). Новий для Правобережного Лісостепу.

Agaricus arvensis Schaeff.

На схід від с. Жаботин. Сухі луки, на ґрунті, 02.06.2020. Знайдено декілька екземплярів.

Agaricus bisporus (J.E. Lange) Imbach

На північ від с. Головкивка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, вільхи, верби, на ґрунті, 04.05.2024. Знайдено групу плодових тіл.

Agaricus bitorquis (Quél.) Sacc.

На північ від с. Головкивка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, вільхи, верби, на ґрунті, 04.05.2024. Знайдено декілька екземплярів.

Agaricus macrocarpus F.H. Møller (рис. 1А).

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, осики, берези, тополі, черешні, на ґрунті, 03.11.2023. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

Leucocoprinus serenus (Fr.) M. Asif, Saba & Vellinga

На південний схід від с. Жаботин, 49°12'94.5"N, 32°18'89.1"E. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на ґрунті, 18.07.2023. Знайдено одне плодове тіло. Рідкісний в Україні вид, відомий з п'яти місцезнаходжень, окрім вказаного (Bobyak, 1907; Ganzha, 1960; Wasser, 1980; Prydiuk, in press). Новий для Правобережного Лісостепу.

Macrolepiota excoriata (Schaeff.) Wasser

На південний схід від с. Жаботин. Луки, на ґрунті, 09.11.2024. Знайдено одне плодове тіло.

Amanitaceae

Amanita ceciliae (Berk. & Broome) Bas

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на ґрунті, 04.06.2020. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

Amanita crocea (Quél.) Singer (рис. 1В).

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, сосни, на ґрунті, 13.08.2021. Знайдено одне плодове тіло.

Amanita excelsa (Fr.) Bertill.

На південь від с. Лубенці. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 24.05.2020. Знайдено одне плодове тіло.

Amanita regalis (Fr.) Michael

На схід та південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на ґрунті, 04.10.2018, 04.06.2020. Двічі, по одному плодовому тілу. Новий для Правобережного Лісостепу.

Amanita vaginata (Bull.) Lam.

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс з домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на ґрунті, 09.07.2020. Знайдено декілька екземплярів.

Bolbitiaceae

Bolbitius titubans (Bull.) Fr. (рис. 1С).

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, черешні, на гнилій деревині *Fraxinus excelsior*, 20.04.2024. Знайдено два плодових тіла.

Conocybe ochrostriata Hauskn.

На південний схід від с. Жаботин, 49°13'77.9"N, 32°19'81.4"E. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, на лісовій підстилці, 04.10.2020. Знайдено декілька екземплярів. Третя знахідка в Україні (Prydiuk, 2015). Новий для Правобережного Лісостепу.

Pholiotina nemoralis (Harmaja) Bon

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Quercus robur*, 20.04.2024. Знайдено одне плодове тіло. Новий для України вид.

Clitocybaceae

Clitocybe concava (Scop.) Gillet

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, ялини, берези, на ґрунті, 01.08.2017. Знайдено одне плодове тіло.

Clitocybe subalutacea (Batsch) P. Kumm.

На північний схід від с. Грушківка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на лісовій підстилці, 30.09.2017. Знайдено одне плодове тіло.

Clitocybe subtruncicola Murrill

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, верби, на гнилій деревині *Salix alba* L., 15.12.2022. Знайдено одне плодове тіло.

Collybia rivulosa (Pers.) Z.M. He & Zhu L. Yang

На північ від хутора Буда. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 01.11.2017. Знайдено одне плодове тіло.

Collybia tuberosa (Bull.) P. Kumm.

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 06.05.2017. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

Cortinariaceae

Cortinarius balaustinus Fr.

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, сосни, берези, на ґрунті, 17.07.2018. Знайдено групу плодових тіл. Новий для Правобережного Лісостепу.

Cortinarius malicorius Fr.

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, сосни, на ґрунті, 11.09.2017. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

Cortinarius salor Fr.

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, берези, на ґрунті, 16.06.2017. Знайдено одне плодове тіло.

Crepidotaceae

Crepidotus subverrucisporus Pilát

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, осики, берези, тополі, черешні, на гнилій деревині *Tilia cordata* Mill., 03.11.2023. Знайдено

групу плодових тіл. Новий для Правобережного Лісостепу.

Pleuroflammula tuberculosa (Schaeff.) E. Horak

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, сосни, на гнилій деревині *Quercus robur* L., 05.08.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

Simocybe sumptuosa (P.D. Orton) Singer (рис. 1К).

На захід від с. Мельники (03.11.2023) та на північ від с. Голоківка (04.05.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, берези, тополі, черешні, на лісовій підстилці. Дві знахідки по декілька екземплярів.

Cyphellaceae

Baeospora myosura (Fr.) Singer

На захід від с. Мельники. Сосновий ліс із домішкою дуба, клена, в'яза, ялиновий ліс, на минулорічних шишках *Pinus sylvestris* L. та *Picea abies* L., 10.10.2020, 19.10.2024. Реєстрували двічі, по декілька екземплярів.

Entolomataceae

Entoloma aprile (Britzelm.) Sacc. (рис. 1D).

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 20.04.2024. Знайдено декілька екземплярів.

Entoloma vernum S. Lundell

На південний схід від с. Лубенці. Березняк із домішкою в'яза, дуба, сосни, осики, на ґрунті, 09.03.2020. Знайдено групу плодових тіл. Новий для Правобережного Лісостепу.

Hygrophoraceae

Arrhenia epichysium (Pers.) Redhead, Lutzoni, Moncalvo & Vilgalys

На південний схід від с. Жаботин, 49°14'41.7"N, 32°20'01.8"E. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, акації, на гнилій деревині *Acer platanoides* L., 03.10.2022. Знайдено декілька екземплярів. Третя знахідка в Україні (Pilát, 1940; Dudka et al., 2019).

Hymenogastraceae

Galerina camerina (Fr.) Kühner

На південний схід від с. Жаботин, 49°12'82.3"N, 32°18'16.2"E. Дубовий ліс із домішкою липи, акації, берези, сосни, на моховій підстилці, 09.11.2024. Знайдено групу плодових тіл. Друга

знахідка в Україні (Prydiuk, 2016; Dudka et al., 2019). Новий для Правобережного Лісостепу.

***Gymnopilus junonius* (Fr.) P.D. Orton**

На північний схід від с. Грушківка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на ґрунті, 30.10.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Hebeloma crustuliniforme* (Bull.) Quél.**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, осики, берези, тополі, черешні, на ґрунті, 03.11.2023. Знайдено декілька екземплярів.

Lyophyllaceae

***Calocybe gambosa* (Fr.) Donk**

На схід від с. Жаботин. Луки, на ґрунті, 01.05.2023. Знайдено групу плодових тіл.

Marasmiaceae

***Marasmius epiphyllus* (Pers.) Fr.**

На південний схід від с. Жаботин. Дубовий ліс із домішкою липи, акації, берези, сосни, на лісовій підстилці, 09.11.2024. Знайдено групу плодових тіл.

Melanoleucaceae

***Melanoleuca brevipes* (Bull.) Pat. (рис. 1Н).**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, в'яза, акації, верби, осики, на ґрунті, 04.05.2020. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

Mycenaceae

***Mycena arcangeliana* Bres.**

На південний схід від с. Жаботин. Дубовий ліс із домішкою липи, акації, берези, сосни, на лісовій підстилці, 09.11.2024. Знайдено групу плодових тіл. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Mycena maculata* P. Karst.**

На північний схід від с. Грушківка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на гнилій деревині *Quercus robur*, 18.10.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Mycena niveipes* (Murrill) Murrill**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, на

ґрунті, 05.08.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Mycena renati* Quél. (рис. 1F).**

На схід та на південний схід від с. Жаботин (04.05.2017, 18.07.2023), на південний захід від с. Мельники (20.04.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Carpinus betulus*. Реєстрували тричі, групами плодових тіл.

***Mycena rosea* Gramberg**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена акації, на лісовій підстилці, 08.11.2019. Знайдено одне плодове тіло.

***Mycena stylobates* (Pers.) P. Kumm.**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, верби, на лісовій підстилці, 30.09.2017. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Mycena vitilis* (Fr.) Quél.**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, осики, берези, тополі, черешні, на лісовій підстилці, 03.11.2023. Знайдено декілька екземплярів.

Omphalotaceae

***Collybiopsis peronata* (Bolton) R.H. Petersen**

На схід від с. Жаботин (17.07.2018), на північний захід від с. Мельники (05.08.2023). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, сосни, берези, на лісовій підстилці. Реєстрували двічі по декілька екземплярів.

***Gymnopus aquosus* (Bull.) Antonín & Noordel.**

На схід від с. Жаботин (19.09.2017, 24.07.2024), на південний схід від с. Лубенці (27.04.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, березняк із домішкою дуба, осики, сосни, акації, на ґрунті. Реєстрували тричі по декілька екземплярів.

Physalacriaceae

***Strobilurus stephanocystis* (Kühner & Romagn. ex Hora) Singer (рис. 1L).**

На північний схід від с. Грушківка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на ґрунті, 31.03.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Strobilurus tenacellus* (Pers.) Singer**

На захід від с. Мельники. Сосновий ліс із домішкою дуба, клена, в'яза, на минулорічних

шишках *Pinus sylvestris*, 10.10.2020. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

Pleurotaceae

***Hohenbuehelia mastrucata* (Fr.) Singer**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Quercus robur*, 17.10.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Hohenbuehelia petaloides* (Bull.) Schulzer**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, берези, на ґрунті, 16.06.2021. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Pleurotus cornucopiae* (Paulet) Quéf.**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, берези, черешні, на гнилій деревині *Prunus avium* L., 31.08.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Pleurotus dryinus* (Pers.) P. Kumm.** (рис. 11).

На схід від с. Жаботин. Узлісся дубово-грабового лісу із домішкою липи, клена, яблуні, груші, на живому стовбурі *Malus sylvestris* (L.) Mill., 25.10.2024, 02.11.2024. Реєстрували двічі по декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Pleurotus pulmonarius* (Fr.) Quéf.**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Quercus robur*, 25.06.2023, 17.10.2024. Реєстрували двічі, по декілька екземплярів.

Pluteaceae

***Pluteus pellitus* (Pers.) P. Kumm.**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Quercus robur*, 05.08.2023. Знайдено одне плодове тіло.

***Pluteus salicinus* (Pers.) P. Kumm.**

На схід від с. Жаботин. Узлісся дубово-грабового лісу із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Quercus robur*, 18.07.2023. Знайдено декілька екземплярів.

***Pluteus semibulbosus* (Lasch) Quéf.**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни,

осики, берези, тополі, черешні, на гнилій деревині *Tilia cordata*, 03.11.2023. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

Porotheleaceae

***Megacollybia platyphylla* (Pers.) Kotl. & Pouzar**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, в'яза, берези, на гнилій деревині *Quercus robur*, 18.07.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Pseudohydropus floccipes* (Fr.) Vizzini & Consiglio**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на гнилій деревині *Quercus robur*, 18.07.2023. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

Psathyrellaceae

***Candolleomyces candolleanus* (Fr.) D. Wächt. & A. Melzer**

На захід від с. Мельники, на південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, акації, сосни, на ґрунті, 22.06.2024. Вид реєстрували двічі, в одному випадку кілька плодкових тіл, в іншому – одне.

***Coprinellus disseminatus* (Pers.) J.E. Lange**

На південний схід від с. Лубенці. Сухі луки, на гнилій деревині *Acer negundo* L., 27.04.2024. Знайдено групу плодкових тіл.

***Coprinellus silvaticus* (Peck) Gminder**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на ґрунті, 17.06.2023. Знайдено одне плодове тіло.

***Coprinopsis mitrispora* (Bohus) L. Nagy, Vágvölgyi & Papp**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 20.04.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Parasola lilatincta* (Bender & Uljé) Redhead, Vilgalys & Hopple**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, сосни, берези, на ґрунті, 17.06.2023. Знайдено одне плодове тіло. Новий для України вид.

***Psathyrella corrugis* (Pers.) Konrad & Maubl.**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, сосни, осики, берези, тополі, черешні, на ґрунті, 03.11.2023. Знайдено декілька екземплярів.

***Psathyrella fatua* (Fr.) Konrad & Maubl.**

На південний схід від с. Лубенці. Березняк із домішкою дуба, осики, сосни, акації, на ґрунті, 27.04.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Psathyrella noli-tangere* (Fr.) A. Pearson & Dennis**

На схід від с. Жаботин. Заплавний вербовий ліс із домішкою клена, вільхи, берези, осики, в'яза, на лісовій підстилці, 19.04.2024. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Psathyrella olympiana* A.H. Sm. (рис. 1J).**

На північний схід від с. Грушківка. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на ґрунті, 31.03.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Psathyrella pseudogracilis* (Romagn.) M.M. Moser**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на лісовій підстилці, 19.10.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Psathyrella spadiceogrisea* (Schaeff.) Maire**

На схід від с. Жаботин, на південний схід від с. Лубенці. Дубово-грабовий ліс із домішкою берези, сосни, березняк із домішкою дуба, осики, сосни, акації, на ґрунті, 09.04.2023, 27.04.2024. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Tulosesus callinus* (M. Lange & A.H. Sm.) D. Wächt. & A. Melzer**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, акації, на ґрунті, 04.10.2020. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Tulosesus impatiens* (Fr.) D. Wächt. & A. Melzer**

На захід від с. Мельники, 49°15'45.5"N, 32°24'20.7"E. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на лісовій підстилці, 08.11.2019. Знайдено декілька екземплярів. П'ята знахідка в Україні (Prydiuk, 2015). Новий для Правобережного Лісостепу.

Sarcomyxa*aceae**Sarcomyxa serotina* (Pers.) P. Karst.**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, черешні, на гнилій деревині *Quercus robur*, 14.10.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

Strophariaceae***Deconica micropora* (Noordel. & Verduin) Noordel.**

На захід від с. Мельники, 49°15'72.5"N, 32°27'49.8"E (25.02.2024) та на південний схід від с. Лубенці, 49°13'77.9"N, 32°19'81.4"E (27.04.2024). Сосновий ліс із домішкою дуба, березняк із домішкою дуба, осики, сосни, акації, на моховій підстилці. Реєстрували двічі, по декілька екземплярів. Друге місцезнаходження в Україні (Heluta et al., 2024). Новий для Правобережного Лісостепу.

***Leratiomyces squamosus* (Pers.) Bridge & Spooner**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на гнилій деревині *Carpinus betulus*, 13.10.2019. Знайдено декілька екземплярів.

***Pholiota aurivella* (Batsch) P. Kumm. (рис. 1G).**

На схід від с. Жаботин (07.10.2022, 14.10.2023), на північ та південний схід від х. Буда (15.10.2023, 18.10.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, осики, на гнилій та живій деревині *Acer platanoides*, *Betula pendula* Roth та *Populus tremula* L. Реєстрували чотири рази, по декілька екземплярів.

***Pholiota squarrosa* (Vahl) P. Kumm.**

На південний захід від с. Мельники (02.11.2023), на північний схід від с. Грушківка (18.10.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на гнилій деревині *Fraxinus excelsior*, живій деревині *Quercus robur*. На території парку вид реєстрували двічі, групами.

Tricholomataceae***Tricholoma albobrunneum* (Pers.) P. Kumm.**

На південний схід від с. Жаботин. Осичник із домішкою берези та сосни, на ґрунті, 05.10.2022. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Tricholoma argyraceum* (Bull.) Gillet**

На південний схід від с. Жаботин. Осичник із домішкою берези та сосни, на ґрунті, 05.10.2022. Знайдено декілька екземплярів.

***Tricholoma atosquamosum* Sacc.**

На південний схід від с. Жаботин. Осичник із домішкою берези та сосни, на ґрунті, 05.10.2022. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Tricholoma terreum* (Schaeff.) P. Kumm.**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, в'яза, акації, верби, осики, на ґрунті, 21.10.2019. Знайдено декілька екземплярів.

Tubariaceae

***Cyclocybe erebia* (Fr.) Vizzini & Matheny**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, черешні, на ґрунті, 11.10.2020. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Flammulaster muricatus* (Fr.) Watling (рис. 1E).**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, модрини, на гнилій деревині *Carpinus betulus*, 03.08.2024. Знайдено декілька екземплярів.

***Tubaria furfuracea* (Pers.) Gillet**

На схід від с. Жаботин (13.12.2017), на захід від с. Мельники (25.02.2024), на північний схід від с. Грушківка (31.03.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза, берези, сосни, ялини, осики, черешні, на гнилій деревині *Quercus robur*. Реєстрували тричі, по декілька екземплярів.

BOLETALES

Boletaceae

***Boletus pinophilus* Pilát & Dermek (рис. 2A).**

На південний схід від с. Лубенці. Сосновий ліс, на ґрунті, 03.10.2021. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Caloboletus radicans* (Pers.) Vizzini**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 12.06.2024. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Hortiboletus rubellus* (Krombh.) Simonini, Vizzini & Gelardi (рис. 2B).**

На схід від с. Жаботин. Узлісся дубово-грабового лісу із домішкою липи, клена, на ґрунті, 22.09.2023. Знайдено декілька екземплярів.

***Imleria badia* (Fr.) Vizzini**

На захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, в'яза,

сосни, берези, тополі, осики, черешні, на ґрунті, 18.10.2021. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Leccinellum pseudoscabrum* (Kallenb.) Mikšič (рис. 2E).**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, в'яза, берези, на ґрунті, 18.07.2023. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Leccinum duriusculum* (Schulzer ex Kalchbr.) Singer (рис. 2F).**

На південний схід від с. Жаботин. Осичник із домішкою берези та сосни, на ґрунті, 17.07.2018, 22.06.2024. Знайдено декілька екземплярів.

***Neoboletus erythropus* (Pers.) C. Hahn**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 25.06.2023. Знайдено декілька екземплярів.

***Suillellus luridus* (Schaeff.) Murrill**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 07.06.2017. Знайдено декілька екземплярів.

***Suillellus queletii* (Schulzer) Vizzini, Simonini & Gelardi**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, берези, на ґрунті, 16.06.2019. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Tylopilus felleus* (Bull.) P. Karst. (рис. 2I).**

На північний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, берези, сосни, на ґрунті, 17.08.2021. Знайдено одне плодове тіло.

***Xerocomellus porosporus* (Imler ex Watling) Šutara**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 16.09.2017. Знайдено одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Xerocomellus pruinaeus* (Fr. & Hök) Šutara (рис. 2J).**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 11.08.2021. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Xerocomellus ripariellus* (Redeuilh) Šutara**

На схід від с. Жаботин, 49°13'09.3"N, 32°18'53.7"E. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 11.08.2021. Знайдено

Рис. 1. Деякі представники порядку Agaricales. A: *Agaricus macrocarpus*; B: *Amanita crocea*; C: *Bolbitius titubans*; D: *Entoloma aprile*; E: *Flammulaster muricatus*; F: *Mycena renati*; G: *Pholiota aurivella*; H: *Melanoleuca brevipes*; I: *Pleurotus dryinus*; J: *Psathyrella olympiana*; K: *Simocybe sumptuosa*; L: *Strobilurus stephanocystis*

Fig. 1. Some of the reported species (Agaricales)

декілька екземплярів. Друга знахідка в Україні (<https://www.inaturalist.org/taxa/460465-Xerocomellus-ripariellus>). Новий для Правобережного Лісостепу.

***Xerocomus subtomentosus* (L.) Quél.**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 11.08.2021. Знайдено декілька екземплярів.

Tapinellaceae

***Tapinella atrotomentosa* (Batsch) Šutara** (рис. 2Н)

На схід від с. Жаботин (11.08.2021), на захід від с. Мельники (03.08.2024). Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, сосни, на гнилій деревині *Quercus robur* та *Pinus sylvestris*. Реєстрували двічі, знаходили по кілька плодових тіл. Новий для Правобережного Лісостепу.

RUSSULALES

Russulaceae

***Lactarius subdulcis* (Pers.) Gray**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, сосни, на ґрунті, 05.08.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Lactarius zonarius* (Bull.) Fr.** (рис. 2D)

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 11.08.2021. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Lactifluus piperatus* (L.) Roussel**

На південний схід від с. Жаботин. Осичник із домішкою в'яза, берези, на ґрунті, 18.07.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Lactifluus volemus* (Fr.) Kuntze** (рис. 2С)

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 07.10.2022. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Russula amethystina* Quél.**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 18.07.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Russula claroflava* Grove**

На північний захід від с. Мельники. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, берези, в'яза, на ґрунті, 05.08.2023. Знайдено

одне плодове тіло. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Russula emetica* (Schaeff.) Pers.**

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, на ґрунті, 12.08.2021. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Russula olivacea* (Schaeff.) Fr.** (рис. 2G).

На схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою ясена, липи, клена, на ґрунті, 18.07.2023. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

***Russula pelargonica* Niolle**

На південний схід від с. Жаботин. Дубово-грабовий ліс із домішкою липи, клена, берези, на ґрунті, 19.09.2017. Знайдено декілька екземплярів. Новий для Правобережного Лісостепу.

Оскільки два види (*Parasola lilatincta* і *Pholiotina nemoralis*) виявились новими для України, то для цих таксонів нижче наводиться більше інформації, зокрема надано описи макро- та мікроознак знайдених зразків, оригінальні світлин плодових тіл і мікроструктур, а також інформація про світове поширення зазначених видів.

***Parasola lilatincta* (Bender & Uljé) Redhead, Vilgalys & Hopple**, in Redhead, Vilgalys, Moncalvo, Johnson & Hopple, *Taxon* 50(1): 236. 2001 (рис. 3).

≡ *Coprinus lilatinctus* Bender & Uljé, in Uljé & Bender, *Persoonia* 16(3): 373. 1997.

Шапинка 2–3 см у діам., гладенька, напівкуляста, рубчаста, жовто-коричнева до сірувато-червоно-коричневої, в центрі злегка вдавнена, блискучо-помаранчева до темно-помаранчевої. Пластинки вільні, білуваті, по краю чорнуваті. Ніжка 4,0–6,0 × 0,1 см, дещо звужується догори, зі злегка бульбоподібно потовщеною основою, гладенька, біла, крихка, без кільця. М'якуш білуватий, без особливого запаху та смаку. Споривий порошок чорний.

Спори (12,0–)13,0–14,5(–15,5) × (6,0–)8,5–11,0(–13,5) мкм, у середньому 14,5 × 9,9 мкм, приплюснуті, анфас округло-трикутні, округло-шестикутні або округлі, в профіль еліпсоподібні, з ексцентричною ростовою порою 2,0–2,5 мкм у діам., гладенькі, темно-коричневі в КОН. Базидії 17,0–22,0 × 6,0–9,0 мкм, 4-спорові, булавоподібні і циліндрично-булавоподібні, безбарвні в КОН, оточені 5–8

Рис. 2. Деякі представники порядків *Boletales* і *Russulales*. A: *Boletus pinophilus*; B: *Hortiboletus rubellus*; C: *Lactifluus volemus*; D: *Lactarius zonarius*; E: *Leccinellum pseudoscabrum*; F: *Leccinum duriusculum*; G: *Russula olivacea*; H: *Tapinella atrotomentosa*; I: *Tylopilus felleus*; J: *Xerocomellus pruinatus*

Fig. 2. Some of the reported species (*Boletales* and *Russulales*)

псевдопарафізами кожна. Хейлоцистиди 25–29 × 23–26 мкм, мішкоподібні, трапляються рідко. Плевроцистиди 34–40 × 11–140 мкм, циліндричні до майже мішкоподібних. Склероцистиди відсутні. Кутикула шапинки гімніальна, складається з булавоподібних клітин розміром 33–37 × 9–12 мкм, заповнених дрібними крапельками олії.

Загальне поширення. Європа: Велика Британія, Данія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Словенія, Україна, Фінляндія, Франція, Швеція. Азія: Індія, Пакистан, Саудівська Аравія. Північна Америка: Канада, США. Африка: Ботсвана, Танзанія, Уганда. Австралія: Австралія (Uljé, 2005; Hussain et al., 2016; <https://www.gbif.org/species/2534514>).

Рис. 3. *Parasola lilatincta*. А, В: плодові тіла; С: базидіоспори; D: базидії; Е: клітини кутикули шапинки; F: хейлоцистиди. Масштаб: С, D, Е — 10 μm, F — 20 μm

Fig. 3. *Parasola lilatincta*. А, В: fruit bodies; С: basidiospores; D: basidia; Е: pileipellis cells; F: cheilocystidia. Bars: С, D, Е — 10 μm, F — 20 μm

***Pholiotina nemoralis* (Harmaja) Bon**, Docums Mycol. 21(83): 38. 1991 (рис. 4).

≡ *Conocybe nemoralis* Harmaja, Beih. Sydowia 8: 182. 1979.

Шапинка 1,5–2,0 см у діам., напівкуляста до опуклої, гідрофанна, гладенька, у вологому стані прозоро-смуриста, в центрі коричнева до червонувато-коричневої, по краях світліша, помаранчево- або жовтувато-коричнева, в сухому стані — помаранчева, по краях із залишками покривала у вигляді білих або білуватих волокнистих пластівців, які швидко зникають. Пластинки вузькоприслі або майже вільні, досить густі, опуклі, помаранчево-коричневі, згодом іржаво-коричневі, з світлішим дрібноторочкуватим краєм. Ніжка 4,0–6,0 × 0,15–0,3 см, циліндрична зі слабо потовщеною булавоподібною основою, трубчаста, на верхівці борошніста, нижче гладковолонкіста, жовтувата, в нижній частині темніша жовтувато-коричнева. М'якуш блідо-помаранчево-коричневий, без особливого

смаку, з грибним запахом. Споривий порошок іржаво-рудий.

Спори 10,0–12,5 × 5,0–6,3 μm, анфас видовжено-яйцеподібні та яйцеподібно-еліпсоподібні, в профіль злегка мигдалеподібно-еліпсоподібні, гладенькі, з центральною ростовою порою 1,0–1,5 μm у діам., гладенькі, жовті та іржаво-коричневі в КОН. Базидії 18–30 × 7–9 μm, булавоподібні, 4-спорові. Хейлоцистиди 15,0–30,0 × 6,0–9,0 × 2,5–5,0 μm, пляшкоподібні, роздуто-веретенподібні, мішкоподібні, часто зі злегка розширеною верхівкою 3–5 μm завтов. Плевроцистиди відсутні. Каулоцистиди аналогічні хейлоцистидам. Кутикула шапинки гіменіальна, складається з булавоподібних клітин до 30 μm завш.

Загальне поширення. Європа: Австрія, Бельгія, Велика Британія, Данія, Естонія, Іспанія, Італія, Латвія, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Угорщина, Україна, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція. Північна Америка: США (Harmaja, 1979; Hausknecht, 2009; <https://www.gbif.org/species/3323299>).

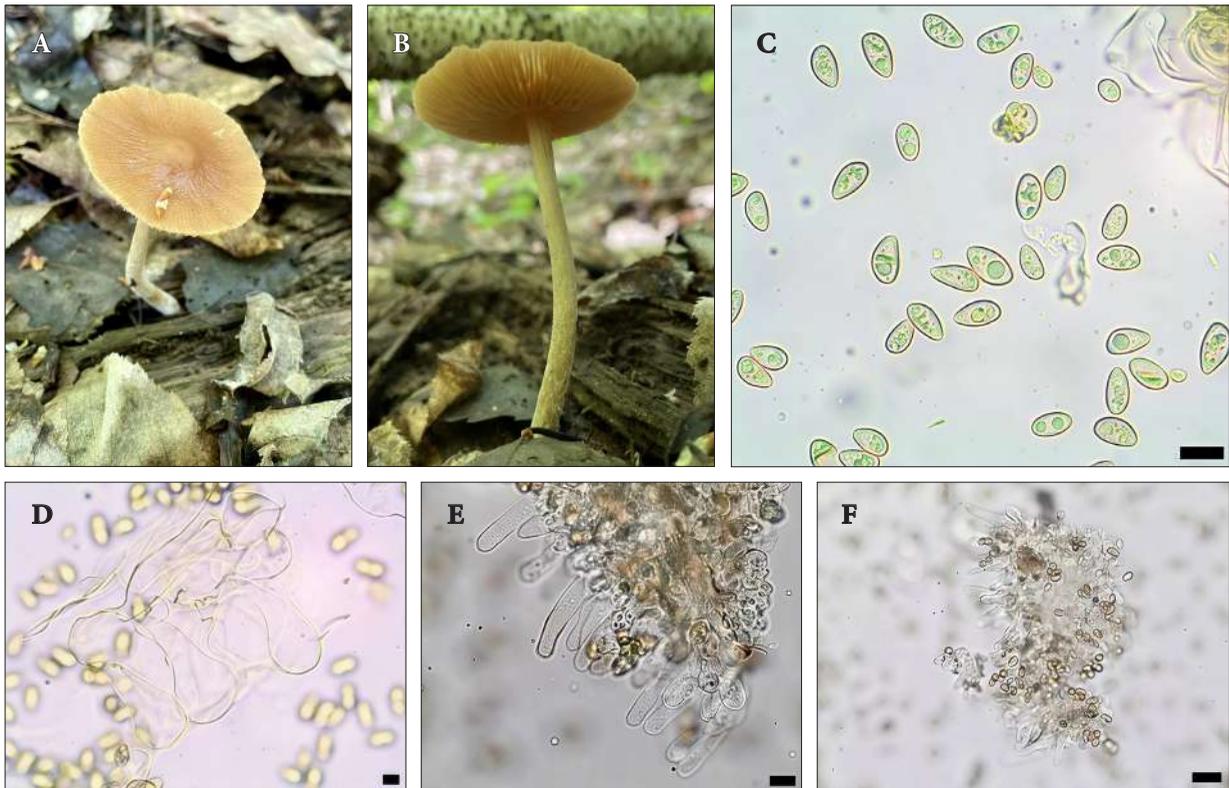

Рис. 4. *Pholiotina nemoralis*. А, В: плодові тіла; С: базидіоспори; D: клітини кутикули; Е: каулоцистиди; F: хейлоцистиди. Масштаб: С, D, Е — 10 μm , F — 20 μm

Fig. 4. *Pholiotina nemoralis*. А, В: fruit bodies; С: basidiospores; D: cuticule; Е: caulocystidia; F: cheilocystidia. Bars: С, D, Е — 10 μm , F — 20 μm

Висновки

У результаті проведеного дослідження вдалося значно поповнити відомості про видовий склад грибів НПП “Холодний Яр”. Наведено інформацію про місцезнаходження 106 видів агарикоїдних грибів, які виявилися новими для парку. Два з них уперше знайдені в Україні, 58 — на території Правобережного Лісостепу, а вісім видів є рідкісними на території нашої країни. Хоча на сьогоднішній день у парку зареєстровано 231 вид агарикоїдних грибів, дослідження цієї групи не можна вважати завершеними, оскільки досить сприятливі природні умови та різноманітність біоценозів НПП “Холодний Яр” дозволяють очікувати тут більшої видової різноманітності агарикоїдних грибів, щонайменше 300–400 видів.

Подяки

Автори висловлюють щирю вдячність завідувачу відділу фікології, ліхенології та бріології д.б.н., с.н.с. Т.І. Михайлюк за можливість скористатися світловим мікроскопом Olympus BX53 і цифровою камерою Olympus LC30, а також співробітникам та керівництву НПП “Холодний Яр” за допомогу в зборі грибів.

ДОТРИМАННЯ ЕТИЧНИХ НОРМ

Автори повідомляють про відсутність будь-якого конфлікту інтересів.

ORCID

А.В. Плужник: <https://orcid.org/0000-0003-2644-6222>
М.П. Придюк: <https://orcid.org/0000-0001-5083-014X>

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Bobyak H. 1907. *Zbirnyk matematychno-pryrodopysno-likarskoi sekcii Naukovoho tovarystva im. Shevchenka*, 11: 1–41. [Боб'як Г. 1907. Причинки до микології східної Галичини. Гриби околиць Бережан. *Збірник математично-природописно-лікарської секції Наукового товариства ім. Шевченка*, 11: 1–40.]
- Dudka I.A., Wasser S.P. 1987. *Griby. Spravochnik mikologa i gribnika*. Kyiv: Naukova Dumka, 536 pp. [Дудка І.А., Вассер С.П. 1987. *Грибы. Справочник миколога и грибника*. Киев: Наукова думка, 536 с.]
- Dudka I.O., Heluta V.P., Prydiuk M.P., Tykhonenko Yu.Ya., Akulov O.Yu., Hayova V.P., Zykova M.O., Andrianova T.V., Dzhagan V.V., Shcherbakova Yu.V. 2019. *Fungi of Reserves and National Nature Parks of the Ukrainian Carpathians*. Ed. V.P. Heluta. Kyiv: Naukova Dumka, 214 pp. [Дудка І.О., Гелюта В.П., Придюк М.П., Тихоненко Ю.Я., Акулов О.Ю., Гайова В.П., Зикова М.О., Андрианова Т.В., Джаган В.В., Щербакова Ю.В. 2019. *Гриби заповідників і національних природних парків Українських Карпат*. Ред. В.П. Гелюта. Київ: Наукова думка, 214 с.]
- Dzhagan V.V., Pluzhnyk A.V. 2019. New records of fungi for the Kholodnyi Yar forest parcel. *Pryroda Zakhidnoho Polissya ta prylehlykh terytoriy*, 16: 156–160. [Джаган В.В., Плужник А.В. 2019. Нові знахідки грибів для урочища “Холодний Яр”. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*, 16: 156–160.]
- Funga Nordica*. 2012. *Agaricoid, boletoid, clavarioid, cyphelloid and gastroid genera*. Ed. H. Khudsen, J. Vesterholt. Copenhagen: Nordswamp, 1085 pp.
- Ganzha R.V. 1960. Hryby poruyadku Agaricales Zavorsklyanskykh suboriv. *Ukrainian Botanical Journal*, 17(5): 72–84. [Ганжа Р.В. 1960. Гриби порядку Agaricales Заворсклянських суборів. *Український ботанічний журнал*, 17(5): 72–84.]
- Harmaja H. 1977. *Conocybe nemoralis* n. sp., a new species of the Agaricales from northern Finland. *Sydowia Beihefte*, 8: 182–186.
- Hausknecht A. 2009. *A monograph of the genera Conocybe Fayod and Pholiotina Fayod in Europe*. Alassio: Edizioni Candusso, 968 pp.
- Heluta V.P., Prydiuk M.P., Tykhonenko Yu.Ya., Zykova M.O., Hayova V.P., Andrianova T.V., Shevchenko M.V. 2024. *Fungi of the Right Bank Polissya of Ukraine*. Kyiv: Naukova Dumka, 487 pp. [Гелюта В.П., Придюк М.П., Тихоненко Ю.Я., Зикова М.О., Гайова В.П., Андрианова Т.В., Шевченко М.В. 2024. *Гриби Правобережного Полісся України*. Київ: Наукова думка, 487 с.] <https://doi.org/10.15407/978-966-00-1953-9>
- Hussain S., Afshan N.-ul-S., Ahmad H. 2016. First record of *Parasola lilatincta* from Pakistan. *Mycotaxon*, 131(2): 316–322. <https://doi.org/10.5248/131.317>
- Hyde K.D., Noorabadi M.T., Thiyagaraja V., He M.Q., Johnston P.R. et al. 2024. The 2024 Outline of *Fungi* and fungus-like taxa. *Mycosphere*, 15(1): 5146–6239. <https://doi.org/10.5943/mycosphere/15/1/25>
- Kalamees K.A. 1965. On the problems and methods in mycosociology. In: *Problems of studying fungi and lichens*. Tartu: Acad. Sci. Est. SSR, pp. 14–21.
- Koretskyi P.M. 1997. Nahruntovi makromitsety botanichnoho sadu im. O.V. Fomina Natsionalnoho universytetu im. T.H. Shevchenka. *Ukrainian Botanical Journal*, 54(1): 21–31. [Корецький П.М. 1997. Нагрунтові макроміцети ботанічного саду ім. О.В. Фомина Національного університету ім. Т.Г. Шевченка. *Український ботанічний журнал*, 54(1): 21–31.]
- Melzer A. 2012. Key to *Psathyrella*. Available at: <https://web.micolosa.net/wp-content/uploads/claves-psathyrellas.pdf>
- Melzer A. 2017. Key to coprinoid species (*Coprinellus*, *Coprinopsis*, *Parasola*). Available at: <https://www.fungipedia.org/media/kunena/attachments/5518/Clavescoprinellusycoprinopsis.pdf>
- Pilát A. 1940. Hymenomycetes Carpatorum orientaliu. *Sbornik Národního Muzea v Praze*, 2B(3): 37–80.
- Pluzhnyk A.V., Dzhagan V.V. 2021. Spring ascomycetous fungi (*Ascomycota*) from the Kholodnyi Yar forest parcel. *Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. Biology*, 85(2): 37–41. [Плужник А.В., Джаган В.В. 2021. Весняні сумчасті гриби (*Ascomycota*) урочища “Холодний Яр”. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія*, 85(2): 37–41.] https://doi.org/10.17721/1728_2748.2021.85.37-41
- Pluzhnyk A.V., Dzhagan V.V. 2023. Current state and prospects of the research on xylotrophic fungi in the Kholodnyi Yar National Nature Park. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Biological sciences*, 1: 58–71. [Плужник А.В., Джаган В.В. 2023. Сучасний стан та перспективи дослідження ксилотрофних грибів Національного природного парку “Холодний Яр”. *Вісник Черкаського університету. Серія Біологічні науки*, 1: 58–71.] <https://doi.org/10.31651/2076-5835-2018-1-2023-1-58-71>
- Pluzhnyk A.V., Dzhagan V.V. 2024a. Fungi of the Kholodnyi Yar National Nature Park listed in the *Red Data Book of Ukraine*. *Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. Biology*, 87(2): 34–45. [Плужник А.В., Джаган В.В. 2024а. Знахідки грибів Червоної книги України на території Національного природного парку “Холодний Яр”. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія*, 87(2): 34–45.] <https://doi.org/10.17721/1728.2748.2023.97.34-45>
- Pluzhnyk A.V., Dzhagan V.V. 2024b. Preliminary data on gasteroid fungi of the Kholodnyi Yar National Nature Park. *Sloboda Scientific Journal. Natural Sciences*, 2: 24–30. [Плужник А.В., Джаган В.В. 2024б. Попередні відомості про гастероїдні гриби Національного природного парку “Холодний Яр”. *Слобожанський науковий вісник. Серія Природничі науки*, 2: 24–30.] <https://doi.org/10.32782/naturalspu/2024.2.3>

- Prudenko M.M., Dzhagan V.V. 2005. Vydovyi sklad hrybiv urochyshcha “Kholodnyi Yar”. *Zapovidna sprava v Ukraini*, 11(1): 21–28. [Пруденко М.М., Джаган В.В. 2005. Видовий склад грибів урочища “Холодний Яр”. *Заповідна справа в Україні*, 11(1): 21–28.]
- Prudenko M.M., Dzhagan V.V. 2006. Novi dani pro hryby urochyshcha “Kholodnyi Yar”. *Zapovidna sprava v Ukraini*, 12(2): 33–34. [Пруденко М.М., Джаган В.В. 2006. Нові дані про гриби урочища “Холодний Яр”. *Заповідна справа в Україні*, 12(2): 33–34.]
- Prydiuk M.P. 2015. *Flora gribov Ukrainy. Bolbitiyevye i koprinovye griby*. Kyiv: Interservis, 597 pp. [Придюк М.П. 2015. *Флора грибів України. Больбитиевые и коприновые грибы*. Киев: Интерсервис, 597 с.]
- Prydiuk M.P. 2016. New and rare for Ukraine species of the genus *Galerina*, subgenus *Tubariopsis* (*Strophariaceae*). *Ukrainian Botanical Journal*, 73(1): 61–71. [Придюк М.П. 2016. Нові та рідкісні для України види роду *Galerina* із підроду *Tubariopsis* (*Strophariaceae*). *Український ботанічний журнал*, 73(1): 61–71.] <https://doi.org/10.15407/ukrbotj73.01.061>
- Sarnari M. 1998. *Monografia illustrata del Genere Russula in Europe*. Tomo 1. Trento: A.M.B. Fondazione Centro Studi Micologici, 799 pp.
- Sarnari M. 2005. *Monografia illustrata del Genere Russula in Europe*. Tomo 2. Trento: A.M.B. Fondazione Centro Studi Micologici, 1567 pp.
- Uljé C.B. 2005. *Coprinus* Pers. In: *Flora Agaricina Neerlandica*. Vol. 6. *Bolbitiaceae* (*Bolbitius*, *Conocybe*, *Pholiotina*, *Agrocybe*) and *Coprinaceae* (I): the genus *Coprinus*. Eds M.E. Noordeloos, Th.W.H. Kuypers, E.C. Vellinga. Boca Raton, etc.: Taylor & Francis, pp. 22–109.
- Wasser S.P. 1980. *Flora gribov Ukrainy. Agarikovye griby*. Kyiv: Naukova Dumka, 328 pp. [Васцер С.П. 1980. *Флора грибів України. Агариковые грибы*. Киев: Наукова думка, 328 с.]
- Zerova M.Ya., Sosin P.Ye., Rozhenko H.L. 1979. *Vyznachnyk hrybiv Ukrainy*. Vol. 5. *Bazydiomitsety*. Book 2. *Boletalni, strobilomitsetalni, trykholomatalni, entolomatalni, rusulalni, aharykalni, hasteromitsety*. Kyiv: Naukova Dumka, 565 pp. [Зерова М.Я., Сосін П.Є., Роженко Г.Л. 1979. *Визначник грибів України*. Т. 5. *Базидіоміцети*. Книга 2. *Болетальні, стробіломіцетальні, трихоломатальні, ентоломатальні, русуляльні, агарикальні, гастероміцети*. Київ: Наукова думка, 565 с.]

New records of agaricoid fungi from the Kholodnyi Yar National Nature Park

A.V. PLUZHNYK^{1,2}, M.P. PRYDIUK³

¹ Taras Shevchenko National University of Kyiv,
64/13 Volodymyrska Str., Kyiv 01601, Ukraine

² Kholodnyi Yar National Nature Park,
58 Kholodnoyarska Str., Hrushkivka 20810, Cherkasy Region, Ukraine

³ M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine,
2 Tereshchenkivska Str., Kyiv 01601, Ukraine

Abstract. The article provides information about new finds of agaricoid fungi recorded during 2017–2024 in the Kholodnyi Yar National Nature Park (Cherkasy Region, Ukraine). A list of species with the data on their habitats and substrates is presented. Two species, *Conocybe nemoralis* and *Parasola lilatincta*, are reported in Ukraine for the first time. Descriptions and original photographs of their fruit bodies and microscopic features, as well as data on their worldwide distribution are provided. For the Right Bank Forest-Steppe, 58 species are recorded for the first time. Additionally, eight rare in the country species (*Agaricus abruptibulbus*, *Arrhenia epichysium*, *Conocybe ochrostriata*, *Deconica micropora*, *Galerina camerina*, *Leucocoprinus serenus*, *Tulosesus impatiens*, and *Xerocomellus ripariellus*) are reported.

Keywords: *Basidiomycota*, Cherkasy Region, fungi, mycobiota, Nature Reserve Fund, new records, Ukraine